

BETTES ISTVÁN

NO–SÍ: A fekete lapok nem tágítanak

(Octavio Paz emlékének)

„El silencio reposa en el habla
El espíritu
es una invención del mundo
El mundo
es una invención del espíritu
No Sí
Irralidad de lo mirado
la transparencia es todo lo que queda„

I.
„a csönd a beszédben pihen meg
a test
találmánya a lélek
a világ
találmánya a test
a lélek
találmánya a világ
nem igen
a nemlétező látvány
mindenből csak a tisztaság marad meg”

A végzet míg rejtett:
 kártyalap
mely asztal alá esett
 s ott marad...

Színét elrejtve
lent ragad
a „kinemhúzott”

hol párja nincs
a vesztes vagy nyertes:
nevesincs
látó szem elől elrejtett
titokban vágyott
az a lap

Se színe se száma
nem alsó nem felső
nem haladvány
nem feladvány a sorban
csak talány
felette fényesség
lent homály
túllépve
felsőbb logikán
magának él
az éj fia
zűrzavart kelt
húz lefelé
túlnó a fények
bűvkörén
nem fedheti fel
lámpafény
alszik kihunyó
láng ölén

Önmenedéke
nem látja szem
sötétség méhében
múlik el

II.

„En el centro
del mundo del cuerpo del espíritu
la grieta el resplandor

No

En el remolini de las desapariciones
el torbellino de las aparaciones

Sí
El árbol de los nombres
No
es una palabra
Sí
s una palabra
aire son nada”

„A világ a test és a lélek
közepében
a hasadék a ragyogás
nem
az eltűnő dolgok örvényeiben
a feltűnő dolgok törvényei
igen
is egy szó
lég csak pusztá semmi”

Manager most neve
Doktor - Ing
fityegője fityeg
kézelőjét nézi
meg-meg ing
meg Ing megint

Ingtalanokban
ingatag
mindenkinek puha-
lággy kezet ad
ájtatos pap tesz így
– le nem marad –
poharakat igéz
kalapja hab
Úr legyen veletek
majd ha fagy!

Tovább ha nézed
láthatod
lap nincs sehol
csak árnya ring

Képzelődvé nézed
varázs-kézelőjét
s míg felveti a jólét:
mint a felmenőjét

III.

„Rápidos manos frías
retiran una a una
las vendas de la sombra
Abro los ojos
todavía
estoy vivo
en el centro
de una herida todavía fresca”

„Hüvös fürge kezek
egyenként tekerik le
a sötétség pólyáit
kinyitom a szemem
még
mindig élek
egy
ég friss seb közepében”

Átissza magát sebeden a trágya
önmaga lényege vágya és a tárgyja
egyberohad-forrad
a volt van s ami lesz

Egyre megy
Agyadba - ágyadba - agyagba - anyagba
iszap szopja be levét – nem hanyag
sűrű sötét anyag a trágya-mag
fekete lyukban is ottragad
átítatódhatsz de védj magad
tetszik vagy nem tetszik: már tapad
hát mi volt ki volt ki erre járt?

(Annáleszek írják:

sok anális vándor ment messze bár
jóesze még megvolt és nem loholt
holtáig mind elélt – majd beleholt...

Bús végük felett
rút rimák toprongyítanak
táguló lyukaik nem tágítanak
hogy tágulva
hassanak!)

IV.

„despiértame, ya nasco: vida y muerte
pactan en ti, senora de la noche,
torre de claridad, reina del alba,
virgen lunar, madre del aqua madre,
cuerpo del mundo, casa de la muerte,
caigo sin fin desde mi nacimiento,
caigo en mí mismo sin tocar mi fondo”

„ébredj, csak most születtem: benned élet
s halál kel szövetségre, éji urnő,
tundöklet tornya, virradat-királynő,
holdbéli szüz, az anyai víz anyja,
világnak teste, halálnak lakása,
én születésem óta zuhanok csak
önmagamban, hogy eljussak a mélyig”

Születésem perceiben...

– halálom óráján ébredek –
már megint csak fél három
életem-halálom
merő fekete álom
istenigazából
ilyentájt szült Ámor
s viharvert ladikján
ilyenkor jön Kháron
értem mert van bölcső
értem mert van deszka

(vagina-koporsó soldatesca)
hát pörögjön az orsó

Fel-alá úszkálnak a bárkák
S nem tágítanak
szövik fonalaikat
a párkák

Misztikus időm most
már elmúlt 7-8 perccel
mord szélviharral őszül
nagy bolondlyuki széllel
ablakomon
izgága cseppekkel kopog
veri veri az üveget
tán jobb is neki kint
jó borom az asztalon
pipám kékeres gomolyagot füstöl

Ne félj hát te
borissza - ködevő - füstnyelő
kik tudják vagy tudni vélik
bátran megmondhatják
mind vízből - szélből - ködből -
füstből - borból jövő
mi élő és holt anyag
tekereg - gomolyog
molyok meg nem eszik

mi örök így van jelen:
véges és végtelen

A spanyol vendégszöveg Octavio Paz költészetéből Somlyó György fordítása